

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Výsledek soutěže rozepsané Vědeckým ústavem vojenským na r. 1925.

Letošní výsledek soutěže jest pro naše důstojnictvo velice potěšující. Učinilo letos značné pokroky i na tomto poli své soukromé odborné práce a svého dalšího sebevzdělávání. Podle úsudku všech recesentů i podle výsledků recenzi samých jeví se značný pokrok proti roku loňskému, prokázaný jak důkladným ovládnutím látky a hlubším obsahem prací, tak i formální jejich stránkou, ač celkově volena byla letos témata těžší. Tento pokrok povzbudí zajisté i ty autory, jimž nedostalo se cen; nasmějí proto ztrácejí chuti k práci další, ale pokusí se dobytí jich v roce příštím při nové soutěži, kterou rozepíšeme v době nejbližší.

Celkový výsledek jeví se takto:

Došlo celkem 71 prací. Řešena byla všechna daná témata. Z těchto 71 prací vyřaděny byly toliko tři práce, jelikož nebyly autory dodrženy podmínky soutěže. Posuzováno bylo tedy 68 prací, a to tak, že všechny došlé práce, týkající se jedné otázky, byly posílány recesentům najednou, aby je mohli co do kvality mezi sebou srovnati a tím správněji je hodnotiti. Tím, že byly práce zaslány ve dvou výtisících, bylo značně recensování ulehčeno. Některé práce, aby bylo docíleno spravedlivého jich hodnocení, byly recensovány i třikráte. Celkem musilo být provedeno 146 recenzi, za něž na honorářích zapláceno bylo 3650 Kč.

Recesenti, jichž bylo 31, klasifikovali došlé práce podle těchto otázek:

1. a) Odpovídá práce na položenou otázku?
b) Do jaké míry vyčerpá autor otázku?
2. Jaký je Váš úsudek o kvalitě autorovy práce se stanoviska odborného, a to:
a) jakou znalost látky projevuje autor?
b) je autorovo podání látky věcné?
c) jak vyhovuje práce po stránce formální, logické a metodické?
d) dospěl autor k vlastnímu pozitivnímu výsledku?
3. Byla řešena tato otázka se zřetelem na poměry našeho státu?

Každá otázka se hodnotila číslicí 1—10; číslice 10 značí nejlepší a číslice 1 nejhorší známku. Nejlepší práce mohla tedy dosáhnouti 70 bodů.

V užší porotě, která přisoudila ceny podle došlých recenzi, zasedali pánevě: Major Josef Bělohoubek, zástupce školského a výchovného oddělení MNO, plk. Dr. Jiří Čermák, pplk. gen. št. Emil Fiala, PhDr. V. J. Hauner, spisovatel. škpt. František Kučera, gen. tajemník VÚV, pplk. gen. št. Bedřich Neuman, zástupce hlavního štábu, škpt. Jaroslav Novák, Válečná škola, plk. Rudolf Polz, prezident VÚV, gen. Karel Rausch, velitel Voj. zeměpisného ústavu, a gen. v. v. Karel Wagner.

Ve schůzích předsedal PhDr. V. J. Hauner.

Ceny obdrželi autoři těchto prací:

A) Po 1000 Kč:

1. Kpt. gšt. v zál. JUDr. Jan Karlík (Praha; otázka č. 19.);
2. kpt. Jan Köhler (Košice, vozataj, prapor 5; otázka č. 10.);
3. kpt. Jaroslav Netušil (Lipt. Sv. Mikuláš, horský prapor 4; otázka č. 19.);
4. npor. Fabián Novotný (Praha, Voj. int. škola; otázka č. 8.);
5. škpt. František Santora (Plzeň, ppl. 18; otázka č. 2.);
6. plk. int. sb. Ludvík Roškota (Litoměřice, náčelník int. 3. p. divise; otázka č. 12.);

B) Po 700 Kč:

1. Por. v zál. Julius Celder (Melečeď, Slovensko, ppl. č. 16; otázka č. 15.);
2. kpt. Josef Hirsch (Opava, ppl. č. 34 „Střelce Jana Čapka; otázka č. 2.);
3. kpt. gšt. v zál. JUDr. Jan Karlík (Praha; otázka č. 1.);
4. kpt. gšt. v zál. JUDr. Jan Karlík (Praha; otázka č. 3.);
5. plk. Karel Kroužilka (Praha, náčelník vozat. sl. ZVV v. v.; otázka č. 10.);
6. škpt. just. sl. JUDr. Břetislav Menčík (Košice, divisní soud; otázka č. 16.);
7. mjr. int. Karel Pražák (Praha, učitel int. školy; otázka č. 8.);
8. kpt. Josef Mir. Smazal (Milovice, instruktor učiliště pro pěší vojsko; otázka č. 13.);
9. kpt. František Šinkora (Praha, MNO; otázka č. 12.);
10. mjr. int. Karel Ulrich (Praha, MNO, 38. odd.; otázka č. 8.);
11. škpt. gšt. František Vejmelka (Praha, MNO; otázka č. 4.).

C) Po 500 Kč:

1. Por. v zál. Julius Celder (Melečeď, Slovensko, ppl. č. 16; otázka č. 8.);
2. škpt. gšt. Josef Eret (Praha, MNO; otázka č. 9.);
3. npor. gšt. Ladislav A. Fürst (Budějovice, pěš. div. 5; otázka č. 9.);

4. škpt. just. sl. Zdeněk Hoblík (Bratislava, funkcionář voj. prokuratura; otázka č. 16.);
5. kpt. gšt. Josef Chleboun (Praha, Vál. škola; otázka č. 13.);
6. kpt. gšt. v zál. JUDr. Jan Karlík (Praha; otázka č. 15.);
7. škpt. hosp. sl. Mikuláš Kohout (Plzeň, ppl. č. 35 „Foligno“; otázka č. 11.);
8. pplk. J. P. Petřík (Terezín, velitel žem. pl. 1; otázka č. 17.);
9. mjr. Rudolf Procházka (Praha, MNO; otázka č. 18.);
10. kpt. just. sl. JUDr. Josef Staněk (Olomouc, divisní soud; otázka č. 16.);
11. pplk. František Ullman (Vimperk, velitel hran. prap. 4; otázka č. 17.);
12. pplk. František Ullman (Vimperk, velitel hran. prap. 4; otázka č. 18.);
13. škpt. hosp. sl. Jaroslav Vaněk (Praha, MNO; otázka č. 12.).

Třeba připomenouti, že jury zvýšila letos značně hranici jednotek, jež byla loňského roku stanovena k dosažení nějaké ceny vůbec, totiž z 35 jednotek na 49. Nejvyšší počet bodů, jichž letos práce dosáhla, jest 68 jednotek, nejmenší pak 49 jednotek.

Zajímati snad bude i náklad, jehož letošní soutěž vyžadovala. Celkový náklad činí 23.850 Kč. Ústavu dostalo se na tuto částku podpory 15.000 Kč od školského a výchovického oddělení MNO, které má zdravý smysl pro podporování literárního tvoření v naší armádě. Za tuto podporu vzdává ústav a s ním zajisté i zúčastněné naše důstojnictvo nejsrdečnější díky. Oběť tato přinesla letos dobrou úrodu. Ústav pak ze svých prostředků doplnil shora uvedenou celkovou částku 8850 Kč, t. j. 5200 Kč na ceny a 3650 Kč na recenze, vedle menších ještě vydání, jako je poštovné a p.

Z uvedeného přehledu vysvitne, jakým počtem prací která otázka byla řešena:

Číslo běžné	K otázce číslo	Zasláno bylo po kolika pracích ?	Poznámka
1.	I, III., V., VII., XIV., XX.,	1	Jednu práci nebylo lze vůbec do daných otázek zařaditi
2.	IV., VI., XV.	2	
3.	II., XI.	3	
4.	VIII., IX., XVI.	4	
5.	X., XVIII.	5	
6.	XIII.	6	
7.	XII.	7	
8.	XVII.	8	
9.	XIX.	9	

Všimneme-li si, jaké otázky byly v největším počtu řešeny, seznáváme, že byly to ponejvíce otázky aktuální, jako předvojenská výchova, uspořádání délky přesenní služby, pak služby hospodářské, dále výchova dorostu poddůstojnického a p., problémy to, jež jistě živý organismus armády silně pocituje. Méně prací věnováno bylo organizaci armády, jednotlivým jejím zbraním, vojenské technice, výzbroji a p.

Dále vytkneme i některé zajímavé zjevy při této soutěži. Jest to předně značný počet mladších důstojníků hodností nižších — počítáme-li k nim i přechodnou hodnotu štábního kapitána —, totiž 18 důstojníků všech významaných = 60%. Mezi těmi jsou i dva důstojníci záložní, kteří se účastnili dokonce několika pracemi, jimž všem dostalo se cen. Důstojníci generálního štábu účastni byli na soutěži toliko čtyři, z nichž jeden v záloze.

Konečně všimneme si míst, kde práce byly pracovány. Z posádky pražské, kde má důstojnictvo nejsnazší přístup k pramenům, jest 11 důstojníků, a 14 důstojníků jest z nejrůznějších posádek republiky. Také většina důstojníků z venkovských posádek dostala ceny nejvyšší.

Tato soutěž poučila nás také opět o tom, co již jinde jsme častěji řekli, že literární práce v naší armádě potřebuje značné podpory hmotné i mravní, má-li se rozvíjeti tak, jak toho vyžadují veliké mezery vlastní odborné literatury vojenské. Pracovníků by nechybělo. Jen organizace a hmotná a mravní podpora přinese nám zlepšení.

V Praze, dne 28. prosince 1925.

Škpt. Kučera,
gen. tajemník VÚV.

Plk. Polz,
president VÚV.

Major gen. št. Josef Kropáč:

Nové italské listy původního vyměřování.

V zeměpisné revui „Petermanns Mitteilungen“, sešit 9/10 z roku 1925, uveřejnil prof. Dr. W. Hartnack z Greifswaldu stať „Neue italienische Messtischblätter“, v které popisuje poválečnou činnost italského zeměpisného ústavu ve Florencii a především novou úpravu listů původního vyměřování oněch zemí, které připadly Itálii z bývalého Rakousko-Uherska. Tato stať porovnává mimo jiné způsob a rozsah italské práce s dosavadní prací našeho vojenského zeměpisného ústavu. Jsou v ní však i některé všeobecné poznatky z oboru vojenské topografie a kartografie, které jsou důležité a zajímavé i pro nás, protože jsme v otázce vojenských map nedospěli ještě ke konečnému řešení.

Kdežto Československo a podobně i Francie se omezily doposud na úpravu map přivtělených zemí jen po stránce jazykové, změnila Itálie podstatně zevnějšek i obsah zaměřovacích listů bývalého Rakousko-Uherska a vydala podle nich nové mapy rázu čistě italského.

Nejdříve byla zeměpisná poloha všech bodů trigonometrické sítě rakouské, orientované k Vídni, přepočítána na Řím, při čemž se hodnota posic posunula. Mimoto byly přepočítány nadmořské výšky, měřené v Rakousku z Terstu, na přístav janovský. Dále bylo třeba pozměniti i rozdělení speciální mapy na 4 topografické sekce a rozdělení těchto sekcí na 4 zaměřovací listy (čtvrtky), které byly v Rakousku jiné než v Itálii. Tato práce byla značná již proto, že italské speciální mapy jsou v měřítku 1:100.000 a rakouské v měřítku 1:75.000.

Potom bylo započato s docela novým kreslením listů, které bylo provedeno jednak při topografických rekognoscacích v Tridentsku, jednak při novém mapování v Istrii. Zde upozorňuje autor na velkou rychlost polních prací bývalých rakousko-uherských topografů (mapérů) a na nedostatky, které z ní plynou přes všechny schopnosti a zkušenosti personálu. Dále porovnává způsob práce topografů rakouských a italských, pokud jde o kresbu terénu. Kdežto Rakušané kreslili vrstevnice a šrafy doma (podle oleatů bodů, zhotovené při polní práci), musí italský topograf kresliti terén venku, ovšem jen v konceptě, který se pak v zimě překreslí tuší. Autor píše o omylech, které mohou vzniknouti při rakouské metodě a uvádí některé z nich, které byly zjištěny italskými topografy při novém mapování v Istrii.

Pokud se týká kresby terénu, užívají Italové šraf jen na mapách měřítka většího než 1:50.000. Na jejich vyměřovacích listech je tedy reliéf půdy znázorněn jen vrstevnicemi; pouze tam, kde je třeba, aby vynikly jemné tvary, je terén šrafován. Porovnává rakouskou metodu s italskou, vytýká autor Rakušanům, že lpěli příliš na šrafech a že neuznávali výhody vrstevnicového plánu ani ve velehorách, kde se stává silným šrafováním obraz terénu nezřetelný a příliš černý, takže v něm podrobnosti spíše zmizí než vyniknou. Teprve v nejnovější době se rozešli Rakušané se svou starou tradicí a šrafuji velehory jemněji.

Situace se kreslila v Rakousko-Uhersku na šrafovaných vyměřovacích listech barevně, aby lépe vynikla. Italové však kreslí tyto listy vesměs černě, při čemž užívají tučnějších a zřetelnějších značek situačních. Mají méně smluvených značek a kreslí terénní předměty především podle jejich důležitosti zeměpisné. Nápadné předměty, mající jen vojenský význam, ustupují v kresbě do pozadí. Některé italské značky, na př. pro železnice, bíjí více do očí než značky rakouské. Lesy jsou znázorněny malými kroužky, z jejichž vzdálenosti poznáme, je-li les hustý nebo řídký; mimoto je v nich označen druh stromů (smrk, bříza, cypřiš, kaštan, palma atd.). Pro ostatní kultury jsou zvláštní značky. Hranice kultur jsou na italských listech jemnější než na listech rakouských, ale zato kreslí Italové výraznější správní hranice. Protože je terén znázorněn jen vrstevnicemi různé hodnoty (tučně stometrové jsou interpolovány v pahorkatině až pětimetrovými), mohou se na vyměřovacích listech dobře zakresliti zvláštními značkami šterkoviště, písčiny, balvany, krasové rýhy, doliny a pod. Kresba skal je na nových listech vídeňského zeměpisného ústavu lepší než na listech italských.

Pokud se týká nomenklatury, byla tato na všech listech jednotně upravena podle úředního italského pravopisu. Při tom byla německá jména italisována, na př. Eisack na Isarco, Taufers na Tubre atd.

Celkový posudek autorův o nových italských listech původního vyměřování je příznivý, neboť jim přiznává velkou přesnost, bohatý obsah, přehlednost a do jisté míry i uhlédnost.

RŮZNÉ.

Anglie.

Vyzdvížení německých lodí ponořených u Scapa Flow. Letošního roku (22. června) bylo tomu šest let, co lodi vydané Německem byly ponořeny u Scapa Flow. Byl to křižák Bayern, 3 křižáky typu König, 4 křižáky typu Kaiser, bitevní křižáky: Derfflinger, Seydlitz, Moltke a Von der Tann, 3 lehké křižáky typu Emden, 2 lehké křižáky typu Brummer a 50 destroyerů. Anglická firma Cox a Danks zakoupila od anglické admirality některé z těchto lodí (Seydlitz a Hindenburg a 24 destroyerů), aby je vyzdvihla a rozložila v součástky. Doposud bylo vyzdvženo 13 destroyerů. Počítá se, že k dokončení tohoto velkého podniku bude zapotřebí ještě 7—8 let. F. M.

Italie.

Reorganizace italského letectva. Podle dekretů ze 4. května a 30. srpna 1925 bude italské letectvo rozřazeno postupně ve třech letech na 182 letek 6 říditelných vzducholodí a 8 balonů. Dnes má 90 letek. Personál bude zvětšen ze 16.800 na 30.000. Celé italské území bude rozděleno na pět leteckých pásem, jejichž střediska budou: Milan, Bologna, Neapol, Palermo, Cagliari. Letectvo bude rozděleno na čtyři skupiny: vlastní leteckou armádu (78 letek), letectvo pro armádu pozemní (57 letek), letectvo námořní (35 letek a 6 říditelných vzducholodí) letectvo koloniální (12 letek). F. M.

Italské tanky jsou dvojího druhu: těžký tank (Fiat vzor 2000) a lehký tank (Fiat vzor 3000). Těžký vůz váží 40 tun, má silný 20 mm pancíř po všech stranách, toliko vrchní část jest kryta pancířem 15 mm. Jest vyzbrojen 65 mm horským dělem ve věži a 7 kulomety. Dva kulomety jsou vpředu, čtyři po bocích a jeden vzadu. K obsluze jest zapotřebí 10 mužů. Řidič hledí periskopem, může však také otevřít okénko, jež je právě před ním. Šířka vozu 3,10 m, délka 7,40 m, výška 3,80 m. Pásky jsou široké 45 cm. Tank se pohnutně plazí po svazích 35—40° a překoná bez nesnázi překážky 1 m vysoké. Jeho maximální rychlost jest 7,5 km za hodinu, normálně postupuje 6 km.

Lehký tank podobá se lehkému francouzskému, jest však menší. Jest dlouhý 4,20 m, široký 1,65 m, vysoký 2,80 m. Schopnost manévrovací jest výborná. Rychlosti převyšuje dnes všechny lehké tanky evropské. Za příznivých okolností vykoná 20—22 km za hodinu, normálně 15 km. Váží necelých 5 tun. Pohybuje se po svazích 51°, přebrodí toky

1 m hluboké, porazí stromy 25—30 cm v průměru a zdi tlusté 40 cm. Má velikou hodnotu taktickou. Jest opatřen pancířem 17 mm všude kromě na střeše (8 mm). Vyzbrojen dvěma kulomety. Jde však o to vybavit jej ještě dělem 37 mm. F. M.

Německo.

Pěchotní dělo německé armády. Německá armáda nemá dosud pěchotního děla, avšak zásady, na nichž bude vybudováno, jsou již dnes známy. Bude ráže 77 mm, aby v případě potřeby mohlo užití střeliva polního dělostřelectva. Váha celého kusu i s koly nepřísil malými (průměru 1 m) jest 600 kg. Dá se snadno rozmontovat a přemistiti pěšáky na zádech. Největší donosnost 5000 m, přesná donosnost 2000 až 3000 m. Snadná střelba proti pohyblivým cílům jako jsou tanky. Pancíř odolá ještě na 400 m střelám z pušky. Dnes cvičí pěchota zatím s děly dřevěnými, která jsou zatížena tak, aby vážila asi 600 kg, takže si pěšák učiní správnou představu při cvičení v různém terénu. Každý pluk bude mít jednu baterii o šesti dělech (2 pro prapor) pěchotních. F. M.

Nepřímá střelba z kulometů. Němci vynasnažují se čím dále tím více využívat svých těžkých kulometů až k praktické hranici donosnosti (3500 m), k zesílení palby dělostřelecké nebo k jejímu nahrazení. Lehkým kulometům ponechávají starost o střelbu na střední vzdálenost (pod 800 m). Tato snaha je vede k výcviku nepřímé střelby těžkých kulometů. Nejde ovšem o to, nahraditi touto střelbou střelbu přímou, která je normální, ale vycvičiti těžké kulomety v metodách, které mohou přinést prospěch, když přímá střelba není možná. A, to je tenkrát, když cíl jest položen mezi 2500 m (krajní mezi hledí) a 3500 (krajní praktickou donosností při střelbě nepřímé); když není vidět, ale může býti přesně určen na mapě; když cíl je vidět, ale zastřená střelba jest výhodnější, poněvadž nechceme, aby stanovité střelby hlavně v defenzivě. Tak mohou kulomety předních hlídek zahájiti palbu na velkou vzdálenost a ztížití včasného příchodu nepřítele. Kulomety hlavního postavení mohou se zúčastniti střelby zabraňovací nebo rušivé. Kulomety v zadních pozicích mohou zesílit svou střelbou přehradu. Konečně mohou kulomety nepřímou střelbou zesílit střelbu poklopnou a přehradu pohyblivou.

Při ústupu mohou kulometry takto usnadnit ústup zadního voje. V ofensivě lze nepřímou střelbou krýt na velkou vzdálenost rozvinutí pěchoty a pochod přibližovací, za útoku zesílit střelbu zabraňovací a při pronásledování vnést nepořádek do nepřátelských řad.

Jak vidět, snaží se Němci využít nepřímé střelby z kulometů, za všech okolností a kompenzovat jí aspoň částečně dnešní nedostatek dělostřelectva.

F. M.

Saský válečný archiv v Drážďanech byl jako poslední ústav býv. saské armády zrušen a jeho veškerý materiál vtělen do saského hlavního státního archivu (Sächsisches Hauptstaatsarchiv). Archivní akta jsou však i nadále přístupna vědeckým pracovníkům.

Jun.

Spojené státy severoamerické.

Americké námořní letectvo. Americký kontreadmirál Jones podal nedávno v „The Engineer“ zajímavé zprávy o americkém letectvu. Loďstvo Spojených států má 29 katapult namontovaných na lodích řadových a lehkých křižáckých, z nichž vzlétá 48 letounů, zařízení k vymrštění z těchto katapult. Kromě toho operuje s loďstvem jiných 82 letounů, které vzlétají ze země nebo z nosiče letounů Langleye. Všechny tyto aparáty jsou nejnovějšího typu. Velké nosiče letounů Saratoga a Lexington, které se staví, unesou každý 72 strojů a z nich 36 velikých. Obě lodi budou za 17,800,000 liber šterlinků. Kromě toho staví Spojené státy fideletnou vzducholod pro námořnictvo o obsahu 148,000 m³, která unese 10 tun na vzdálenost 4000 mil.

F. M.

Japonsko.

Největší japonská ponorka. Japonsko dokončilo právě stavbu největší ponorky I-53 o 1.700 tun, jejíž akční radius dovoluje, aby přeplula Tichý oceán tam i zpět. Její stavba trvala něco více než 12 měsíců. Větší než tato

ponorka jest anglická X-1, která má 2780 tun, ale zato japonská jest mohutnější vyzbrojena. Má dělo 305 mm. F. M.

Japonské letectvo jest sice dosud nečetné (16 letek a 1 balonová rota), ale japonská vláda přičiňuje se všemožně, pokud finance státní tomu dovolují, aby přispěla k rozvoji leteckých škol a leteckých továren. Přesto, že inženýři japonští jsou neobyčejně schopní, bude zapotřebí ještě delší doby, než si Japonsko vychová dostatečný počet vojenských leteckých techniků. Při univerzitě tokijské byl nedávno zřízen letecký ústav, ale civilní inženýři, kteří z něho vycházejí, jdou skoro šmahem do služeb průmyslu a nezůstávají v armádě. Vojenscí piloti pocházejí ze všech zbraní. Jejich výcvik děje se ve škole v Tokorosavě skoro zcela podle metody francouzské. Ročně vychází ze školy asi 40 pilotů. Škola pro pozorovatele jest zřízena v Šimonošicu a vypravená téměř luxusně. Obrovské zděné hangáry mohou pojmuti 100 letounů. Pro studium zastřelování jest vybudována věž dvacetimetrová s reliefním plánem a soustavou několika set lamp, jimiž se naznačují výbuchy granátů. Škola pro střelbu proti letadlům jest v Akeno na samém pobřeží a má nádherné laboratoře, které činí ze školy vzorný ústav. Je vybavena potřebným zařízením pro střelbu na cíle vlečené letouny. Každoročně musí v této škole pobýti určitá skupina, aby se zdokonalila ve střelbě. Bombardování letecké bylo až dosud zanedbáváno. Teprve letos připravuje se nezbytné cvičiště. Škola pro mechaniky jest zřízena v Tokorosavě po boku školy pro piloty, jimž se dostává vzácné příležitosti studovati a opravovati poruchy. Všechny tábory a velká cvičiště jsou zařízeny tak, aby na nich mohlo býti cvičeno spojení letectva s ostatními zbraněmi. Zvláštní výcvik je věnován letům zimním (přistávání na lyžích) a službě pozorovatelské, když země jest pokrta sněhem.

F. M. — Wf.

Z NAŠICH REVUÍ.

Vojenská výchova, roč. I. (1925), č. 5.—6.

Inž. J. Bezděk, por. v zál. (Hodonín): **Morální výchova a kázeň.** Autor, jenž s otevřeností dnes řídce přiznává se k „drillu“ a tím i ke kázi nedobrovolné, jest dokladem, že v době přelomu starého pojetí vojenské výchovy nezmizela řada těch, kteří vidí úspěch vojenské výchovy v potlačení vojnovy individuality. Je nasnadě, že taková mechanická kázeň nemůže býti vůbec pod-

kladem nějaké výchovy mravní, jsouc přímo její naprostou negací. Stačí nahlednouti do služebního předpisu P-I-1, aby čtenáři bylo jasno na rozdíl od názoru autorova, že pojetí úkolu vojenského výcviku, výchovy mravní a kázně bylo diktováno velikými zkušenostmi a psychologickými poznatky ze světové vojny, jež vyzdvihla s vývojovou nutností individualitu vojnovou, jeho samostatnost, ideovost a iniciativu. Mravní výchova v pojetí našeho P-I-1 stala se

základem veškeré vojenské výchovy a služby. Že tato výchova jest pro důstojníka těžší a pracnější než pouhý drill, není třeba zatajovati. Jsouť prostředky, jimiž se ona realisuje, toho rázu, že vyžadují na důstojníku mnohem a mnohem více než dřívější strojová mechanická práce. Výsledky však za to jsou pro budoucnost ceny trvalé a nepochybné. Stanovisko pisatelovo jest tudíž pro naši armádu nepřijatelné.

Štkpt. K. Teringl: **Výchova k samostatnosti.** Autor staví se zřejmě na půdu moderní vojenské výchovy, vycházející z objektu výchovného, t. j. vojína. Na základě svých zkušeností ze světové války pojednává o cíli, hranicích a prostředcích výchovy k samostatnosti, jež jest dominantní složkou vlastností vojínových v míru a zvláště ve válce. Dresuru („drill“) pouhou správně pokládá při dnešním stupni válečnictví za příliš povrchní přípravu pro veliké účely.

Plpk. gen. št. J. Birula: **Mějme oči otevřené.** Služební cesta pisatelova v pohraničním území Cheb—Aš, kde pisatel pozoroval německý lid a krajinu, dává mu podnět, aby se rozepsal o nutnosti všimati si již v míru pohraničních krajů a lidu s hlediska obrany.

Por. Jaroslav Divoký: **O nový typ našeho důstojníka.** V článku, jenž jest dalek toho, aby byl vyčerpávající a uspokojující analysou a synthesesou sloček, vytvářejících nový typ našeho důstojníka, snaží se pisatel vytvořiti typ českého důstojníka z „věčných rysů důstojníků všech dob“, jako jest žoldnéřské válečnictví, kultura těla a věrnost, jednak ze speciálních rysů vyplývajících z české povahy národní. Pokud stojí na půdě speciálních rysů českého důstojníka, lze celkem s autorem souhlasiti; pokud však se snaží imputovati českému modernímu důstojníku žoldnéřství z oněch „věčných rysů“, jest na scestí a v rozporu s českostí typu. Pojem žoldáka vylučuje ideovost, jež přec jen jest primární složkou českého charakteru. Jinak však správně postihuje, že typ našeho důstojníka bude třeba stanovit z daných skutečností, atmosféry doby, z národa a světové konstelace, má-li to býti typ z masa a z krve.

Kurt Hesse: **Příspěvky k psychologii davu.** Mjr. K. Kríž seznamuje tu čtenáře s výňatkem z velmi poučného a zajímavého díla Hesseova: Der Feldherr Psychologos. Stať se týká Le Bonova spisu Psychologie des foules, válečných zkušeností a organizované vojenské masy.

H. Leberl: **Důstojník jako vychovatel.** Npor. J. H. Dvorský podává tu v překladech hlavní a výstižné myšlenky

z předválečné psychologicko-pedagogické studie rakouského kapitána H. Leberla, který svými vývody dávno předstihl dobu a jest důkazem, že již v staré armádě nescházelo těch, jímž pouhý drill byl překonanou výchovnou metodou. Stěžejní myšlenky Leberlovy doplnil překladatel na konci dvojčísla ve „Zprávách“ celkovým referátem o knize s náležitým oceněním.

F. Duhač-Vyskočil: **O tělesné výchově.** (Dokončení.) III. oddíl jest věnován cvičební hodině. Treba začíti od cviků nejjednodušších a postupiti k složitějším, dbáti pořadí odpovídajícího fyziologické důležitosti různých částí těla. Cviky mají vyvolávati účinky zdravotní, užitkové a estetické a musí se střídati. Každé cvičení třeba povlovně začínati a znenáhla ukončovati. Podáváná prakticky účelná a úplná cvičební hodiny zdůrazňuje vliv cviků na psychickou strukturu cvičence a ukazuje na podmínky, jimiž se řídí volba cviků. Správně vyzdvihuje individualisování při cvičeních podle vyspělosti ve zvláštních skupinách (družstvech). IV. oddíl „Úprava cvičiště“ seznamuje s požadavky cvičiště co do místa a náradí. V dodatku (V. oddíl) staví pisatel požadavek nutné přípravy instruktory na každou cvičební hodinu a cíl tělesné výchovy ve prospěch jednotlivce a tím i národa schopného obrany v případě potřeby.

Část praktická.

F. Lippmann: **Bojový výcvik jednotlivce.** Je to překladová ukázka z Lippmannovy knihy „Einzelgefechtsausbildung“. Dotýká se námětů jako: Palba z pušek a kulometů, pozorování, pozorování terénu, rozeznávání cílů, přískok, chování se proti vrženým ručním granátům, dobytí nepřátelského kulometu a překvapení.

Dále je tu uveřejněna taktická práce z válečné školy na téma: „Použití polního dělostřelectva za přibližovacího pochodu a při zjednávání dotyku.“

Chef de bataillon Besnard: **Fyziologie vojenského pochodu.** Je to překladový výňatek z Revue d'Infanterie, říjen a listopad 1924.

J. R. Sucharda: **Jednoduchý počet úrokový.** Příspěvek tento, podávající řešení úsudkem, bez obvyklých vzorů, zapadl by spíše do sloupců „Bratrství“ než sem.

Vojenská výchova č. 7/8.

Mjr. J. Bělohoubek: **K programu „Vojenské výchovy“.** Je nasnadě, že po vyjití prvních čísel VV množily se v řadách čtenářů hlasy souhlasu i nesouhlasu s vnitřní i vnější stránkou této metodické revue. 29. IV. konala se tudíž porada zástupců interesovaných oddělení MON, jejímž výsledkem bylo —

vedle menší změny podružného rázu — celkové rozšíření a prohloubení dosa-
vadního programu.

Kpt. Ant. Prokeš: **Ideály vojenské výchovy.** Důstojník z naší vojenské akademie v Hranicích pod širokým nadpisem pronáší několik myšlenek o ideálním typu československého vo-
jáka a důstojníka. Nastíniv zastaralý a jednostranný typ bývalého rakousko-
uherského vojáka, vyslovuje se pro typ vojáka, jak vyrostl v našem zahranič-
ním vojsku, kde psycha jeho mohla se uplatnit vlastní iniciativou a samo-
statností. Ideálním důstojníkem jest pi-
satel a to velmi správně jen ten, který
jest nejen odborníkem, ale i psycho-
logem, osvojivším si umění rozuměti
vojákově i jako člověku. Třeba jen do-
dati, že čs. poddůstojník, jakožto
objekt i subjekt vojenské výchovy zá-
roveň, s ideálního hlediska vyka-
zovati vlastnosti jak prostého vojáka,
tak i důstojníka velitele. Neboť jest to
právě poddůstojník, jenž může výchov-
ně, je-li k tomu uschopněn, se uplatnit
nejvíce.

Mjr. zdrav. Dr. D. Čapek: **Čemu je
vydán letec ve vzduchu.** Zabývá se nej-
důležitějšími škodlivými vlivy, které se
při létání uplatňují. Zdůrazňuje hlavně
snížení barometrického tlaku ve výš-
kách a chlad. Bezvadný stav středního
a vnitřního ucha a zraku jsou vedle
plic a srdce hlavní orgány, na nichž
závisí úspěšná činnost letce ve
vzduchu.

Pplk. Bruno Jaksch: **Italská me-
toda jízdy na koni.** Poslední pražský
concours hippique dává zkušenému teo-
retiku a praktiku v jízdě koňmo podnět,
aby konstatoval jednak pokrok u nás
v jízdě koňmo, jednak aby podrobil
kritice nejednotnost jezdeckého školení
a zvláště t. zv. italskou metodu, jež se
u nás nesprávně chápe a napodobuje.
Italská metoda se liší v nější formou
od všech starých metod, nikoli však ve
všech vnitřních zásadách, jako jsou:
přilnutí, pobídky při skoku rukou, tě-
lem, lýtkem a uvolnění koňského hřbetu
před, při a po skoku. Článek, jenž vy-
zdvihuje přednosti správně pochopené
italské metody, zajisté přispěje u nás
k tomu, aby bylo i výhod této školy vy-
užito jednotně a systematicky v teorii a
prakti zvláště v našich jezdeckých ško-
lách a kursech.

Voj. akademik E. Frič: **Mravně vý-
chovná činnost u oddílů.** Po kritice
způsobu, jak se mnohde ještě mravní
výchova vojenská s nezdarem provádí,
vidí autor správné východiště v indivi-
dualisaci výchovy. Doporučuje roztrí-
dit mužstvo setniny podle předběžného
vzdělání na skupiny a to: I. skupina se
vzděláním školy občanské, II. skupina
s přípravou školy obecné a III. skupi-

na vojínů-analfabetů. Vyučováním jed-
notlivých skupin byli by pak pověřeni
důstojníci setniny, kteří by látku po-
dali způsobem uměrným vědomostem
členů skupin. Tento článek jest velmi
zajímavý, jelikož pochází z pera vojen-
ského akademika. Ukazuje, že i náš
akademik obírá se otázkami své příští
důležité funkce, t. j. mravně výchovné
činnosti v setnině, roztrídění vojenské
výchovy v nejširším slova smyslu, při-
držuje se dělení podle P—I—1, str. 7.
Pomineme-li fakt, že pisatel píše (a to
správně!) o výchovné činnosti v set-
nině, nikoliv v oddílu, jak hlásá nad-
pis článku, dále to, že omylem asi míní,
že služ. předpis S—III—4 má býti do-
slovným vodítkem ve vyučování, ač
sám předpis na str. 7 o tom nedává po-
chyby, jakož i opomenutí, že jest to
hlavně vedle individualisace příklad,
jenž jest dominujícím momentem
v mravní výchově vojenské, musí ne-
stranný pozorovatel uznati, že vývody
vojenského akademika jsou správné a
pečlivě hodné. Vhodně užívá místo
úzkého termínu „osvětová činnost“
název „mravně výchovná činnost“.
Zmiňuje se o formě vyučovací, mluví
jen o přednášce, ač S—III—4 na str.
14. žádá, aby přednáškové formy bylo
užíváno co nejméně. Správně rozlišuje
mezi řádky mravní vyučování (moral
instruction) od mravní výchovy (moral
training), t. j. vlastních praktických
výkonů, jak důsledně jest to provádě-
no v Anglii a též z části ve Francii,
kde vedle entretiens a lectures jsou to
exercices pratiques jako pomůcky
mravní výchovy v širším smyslu. Ide-
álem by zajisté i u nás bylo, kdyby
mravní výchova stala se u nás princí-
pem, který by pronikal veškerou voj.
výchovu v nejširším slova smyslu. Ne-
běží při výchově mravní tak o tu
stránku intelektuální, jako spíše o mo-
bilisaci stránky citové a volní, jak to
zdůrazňuje i ve své „Jugendlehre“
současný největší morální pedagog a
světová autorita univ. prof. Fr. W.
Foerster, známý i u nás v překladech
a hlavně svým otevřeným vystoupe-
ním proti militaristickému Německu
na počátku války. Jsou to činy, nikoli
slova, jež utvrzují mravní jednání a
vytvářejí, jak praví Bernheim
(v „L'educateur“ IV., 179) gymnastique
morale, mravní gymnastiku,
jež zmůže víc než pouhé poučování.
Vojenskou mravní výchovu jest třeba
u nás oprávněně a příkladně cho-
vání všech představených a praktické
jednání podřízených.

**Zásady a systém výcviku v anglické
armádě.** Překlad vyňatku z 1. až 14.
odst. I. a II. hlavy z angl. předpisu
„Training and Manoevre Regulations“
1923 od mjr. Jos. Bělohoubka. Celkový

referát o tomto předpise jest ve Zprávách na konci dvojčísla.

V části praktické jsou tato pojednání:

Kapitán polní pilot Josef Hamšík: **Výcvik pilota.**

Lt.-colonel G. d'Epina: **Taktika jezdeckta.** Podává rozbor aplikačního cvičení na plastickém stole s použitím mapy 1:75.000, č. 4458, Hodonín a Břeclava. Úkolem cvičení, jež se konalo ve vyšším jezdeckém kursu v učilišti pro jezdeckto v Hodoníně, bylo mimo prostudování vlastního přesně ohraničeného konkrétního případu zvláště ukázati, jakým způsobem se má prováděti aplikační cvičení pro důstojníky v pluku nebo v korouhvi s náležitým šetrným základním zásad didaktických, zvláště názoru.

Rozhodčí služba v anglické armádě. Překlad vyňatků z anglického předpisu „Training and Manoevre Regulations“ 1923 od mjr. Jos. Bělohoubka.

K dvojčíslu jest připojena bibliografie z pera generálního tajemníka V. Ú. V., štkt. Kučery.

Vojenská výchova čís. 9/10.

Kpt. Ant. Prokeš: **Osobnost.** Ukazuje, jak od dob našeho obrození ubývá osobností velikých a tvořivých a jak za to přibývá průměrných pracovníků vlivem četných škol, požaduje autor, aby důstojník, chce-li patřiti k nejlepším ve státě, byl i osobností se všemi jejími atributy. Jest jen litovati, že pisatel nevydefinoval pojem charakteru, z něhož moralism a puritanism vylučuje. Rovněž věta „Mravní výchova je jen jemnější, rafinovanější způsob, jak ovládati člověka.“ zasluhovala by ozřejmění, neboť rigorosní pojetí mravní výchovy vylučuje jakoukoli rafinovanost.

Kappa: **Morální síly v boji.** Článek tento si zasluhuje pozornosti, neboť jest ve V. V. první toho druhu, zabývající se otázkou vojenské mravní výchovy pro boj s náležitým zřetelem k výtěžkům kolektivní psychologie, jež v západních státech má již od let své stolice i na válečných školách. Není snad daleka doba, kdy i na naší válečné škole bude tato disciplína tradována a jako rovnocenná řazena k ostatním.

Št. kpt. K. Teringl: **Buďme důslední!** Zdar výchovy vojenské mezi jinými podmínkami spočívá na důslednosti, která se jeví jednak ve vykonávání vlastních povinností se strany všech vyšších a představených, jednak v trvalém požadování a plnění povin-

ností se stran všech podřízených a nižších.

Štkpt. Jaroslav Smrčka: **Pokyny k organisaci příprav pro vojenské závody.**

Colonnello Epimede Boccaccia: **Zdomácnění nováčků v kasárnách.** Mjr. R. Procházka seznamuje nás ve volném překladu s vlastními vsunutými dodatky s malým úryvkem 2. kapitoly II. části Boccacciaova díla „Pedagogia militare“, jež vyšlo r. 1922 již v 2. vydání.

Část praktická.

Mjr. Jos. Bělohoubek: **Proslav k nováčkům.** Podává postup myšlenek proslavu velitele setníky k nováčkům, v němž se zdůrazňuje zvláště účel vojenské služby a celý její pestrý program v stručném přehledu, dále pravidla života v kasárnách, služební řád, jednotlivé důvody služebních ustanovení a rady, jak využití života mimoslužebního.

Kpt. gšt. Horký: **Přibližování pěšího pluku za frontou útočících vojsk.** Z přednášek a cvičení z kursu pro záložní důstojníky v Užhorodě, kde byl podán tento příklad z francouzského bojiště (v srpnu 1918) jako typický příklad přibližování na vzdálenost 40 km, za kterého jest pěší jednotka stále asi na 10 km od přední postupující bojové čáry. V závěru upozorňuje pisatel na rozkazy velitele pěšího pluku, které hojnou měrou přispěly k zdaru úlohy bez velikých ztrát.

Plk. gen. štbu Birula: **Co zmůže klid a rozvaha.** Navazuje na článek č. 546, služ. předpisu P-I-1, kde se praví, že je zapověděno vzdáti se pod záminkou obklíčení, líčí autor, jak 26. srpna 1914 za ústupu IV. ruského armádního sboru od Preus. Eylau a Bartensteinu přišel s dvaceti dobrovolníky své roty do týlu Němců. Zachovav klid a rozvahu, nejen že se nedal zajmouti, ale poslal z týlu Němců i velmi důležité zprávy pomocí jednoho poddůstojníka veliteli pluku. Episoda, jež jest podle autorova deníku vyličena do detailů na minuty, jest dokladem, že zdánlivě neproveditelný článek služebního předpisu jest v praxi schopen plné realizace. Malá skizka byla by vyvzdvižení odvážného činu jen prospěla.

Štkpt. gšt. Šandera: **Činnost baterie v spojovacím oddíle.** Je to taktická práce z válečné školy s použitím speciální mapy č. 4152, 4153.

Štkpt. Jaroslav Smrčka: **Jak organisovati odpolední tělesnou výchovu.**